

A A R S B E R E T N I N G

fra

STADSDYRLÆGEN

i

FREDERIKSSUND OG FREDERIKSVÆRK KOMMUNER

UNDERSØGELSESMETODER OG SUBSTRATER.

- Reduktaseprøven: Wilsons vendemetode.
- Katalaseprøven: Høstgårds metode.
- Undersøgelse for abnormt sekret: Katalaseprøven, centrifugering og mikroskopi efter Giemsa-farvning.
- Kimtælling: Pladespredning i peptonagar med 5 % mælk. Thermostat ved 30° i 48 timer. Tælling ved 2½ g. forstørrelse.
Ved undersøgelse for "fremmede" organismer i kærnemælk er anvendt den i "Veterinær mælkekontrol I" af professor Jepsen beskrevne fremgangsmåde (sukkerfri peptonagar).
- Coliundersøgelse: Gentianviolet-galde-laktose-peptonopløsning, prøverne aflæst efter 48 timers henstand ved 37°.
Fortyndinger: Rå mælk 1 glas med 0,01 ml.
Varmebehandlet mælk 3 parallelglas med 0,1 ml.
- Undersøgelse for Beta-hæmolytiske streptococcer: Udsæd af 0,01 ml. på kødvandsagar tilsat 5 % defibrineret okseblod.
Identificering ved Lancefields præcipitinprøve efter udsæd i Bouillon (trypsinfordøjet oksehjerte).
- Smitsom kastning: Undersøgelse for brucella-antistof er udført ved hjælp af ringprøven.
- Prøve for opvarmning: Storchs prøve, Scharers hurtigmetode.
- Undersøgelse af rensede mælkeflasker: Rullemetoden, substrat: Peptonagar med 5 % mælk.
- Smudstilblanding: Gerbers smudsapparat.
-

K Ø D K O N T R O L L E N

(omfatter kun Frederikssund)

Kontrollen er foretaget i 2 aut. private slagtehus. Der er i årets løb slagtet 127 dyr, hvis klassifikation vil fremgå af nedenstående tabel.

	Ialt slagtet	Heraf %			Ubetinget godkendt %	Betinget godkendt %	% kasserede på grund af			Ialt %
		Tuberkulose	Tintede ialt	Levende tinter			Tuberkulose	Tinter	Andre årsager	
Heste	3	0	0	0	100	0	0	0	0	0
Okser	72	0	1,39	0	98,61	1,39	0	0	0	0
Fedekalve	46	0	2,17	0	100	0	0	0	0	0
Spædekalve	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0
Får, lam og geder	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svin	1	0	0	0	100	0	0	0	0	0

B U T I K S T I L S Y N

(omfatter begge kommuner)

Antallet af slagter- og viktualiebutikker i de to kommuner er fordelt således:

Frederiksværk kommune 9 butikker
Frederikssund kommune 10 butikker.

Der er foretaget 77 tilsyn og ved disse fundet anledning til at påtale forskellige forhold. Det har drejet sig om manglende orden i baglokalerne samt utilstrækkelig renholdelse af køleskabe. Af og til er der fundet varer, der ikke må opbevares i disse forretninger, f. eks. uflået vildt. Forbudet mod salg af tomater, agurker, bananer o.l. samt pyntning af udstillede varer med persille, salatblade m.m. har det for enkelte forretningers vedkommende knebet med at efterkomme. Det har dog i det store og hele kun været småting, der har været grund til at anke over.

Der er desuden af og til aflagt besøg i andre forretninger, der handler med fødemidler. Dette medførte, at man konstaterede, at en oste- og en købmandsforretning overtrådte forbudet mod handel med kødvarer og leverpostej fra andre end godkendte forretninger.

Et godkendt tilberedningslokale tilhørende en handelsmand, der handler fra vogn, samt 2 andelsfrysehuse er ligeledes underkastet regelmæssigt tilsyn.

MÆLKEKONTROLLEN.

Denne er i 1954 foregået på samme måde og efter de samme retningslinier som i de nærmest foregående år. For at undgå gentagelser, vil der kun ske omtale af forhold, der særligt knytter sig til det forløbne år. Vedrørende den almindelige udførelse af kontrollen henvises til tidligere årsberetninger.

I årets løb blev Frederikssund forsynet med mælk fra andelsmejeriet "Maglehøj", der leverer al den mælk, der bliver solgt her i byen.

Frederiksværk modtog mælk fra 2 andelsmejerier: A/M "Godthaab" og Halsnæs A/M og fra 1 privatmejeri: "Centralmejeriet". Dette sidste modtog suppleringsmælk fra A/M "Kildebæk".

Salget af mælk foregår fra 8 udsalg (Frederiksværk 3, Frederikssund 5) og 12 vogne (Frederiksværk 8, Frederikssund 4).

Salget af mælk har efter meddelelse fra mejerierne været:

	<u>Fr.sund</u>	<u>Fr.værk</u>
Lavpasteuriseret sødmælk	652.147 kg.	888.119 kg.
Skummetmælk	6.974 kg.	12.287 kg.
Kærnemælk	60.270 kg.	105.569 kg.
Fløde nr. 1	21.218 kg.	24.368 kg.
Piskefløde	17.766 kg.	17.011 kg.

Tallene er for Frederiksværks vedkommende for høje, da det ikke har været muligt at angive hvor meget, der er solgt i selve byen og hvor meget, der er solgt i de tilgrænsende kommuner.

Detailpriserne var ved årets udgang fastsat som følger:

		<u>Fr.sund</u>		<u>Fr.værk</u>	
		Udbragt	Afhentet	Udbragt	Afhentet
Sødmælk	1 l.	57 øre	54 øre	58 øre	56 øre
Sødmælk	$\frac{1}{2}$ l.	32 øre	30 øre	32 øre	31 øre
Sødmælk	$\frac{1}{4}$ l.	18 øre	17 øre	17 øre	16 øre
Sødmælk i løst mål	1 l.			55 øre	52 øre
Sødmælk i løst mål	$\frac{1}{2}$ l.				29 øre
Skummetmælk	1 l.	24 øre	21 øre	24 øre	21 øre
Kærnemælk	1 l.	32 øre	29 øre	31 øre	29 øre
Kærnemælk	$\frac{1}{2}$ l.	18 øre	17 øre	18 øre	16 øre
Kærnemælk i løst mål	1 l.				27 øre
Fløde nr. 1	1 l.	290 øre	290 øre	300 øre	290 øre
Fløde nr. 1	$\frac{1}{2}$ l.	150 øre	150 øre	150 øre	145 øre
Fløde nr. 1	$\frac{1}{4}$ l.	78 øre	78 øre		
Fløde nr. 1	$\frac{1}{5}$ l.			72 øre	70 øre
Fløde nr. 1	$\frac{1}{10}$ l.	35 øre	35 øre	36 øre	35 øre
Fløde nr. 1 i løst mål	1 l.				280 øre
Piskefløde	1 l.	460 øre	460 øre	460 øre	450 øre
Piskefløde	$\frac{1}{2}$ l.	235 øre	235 øre	230 øre	225 øre
Piskefløde	$\frac{1}{4}$ l.	120 øre	120 øre	120 øre	118 øre
Piskefløde	$\frac{1}{5}$ l.			104 øre	100 øre
Piskefløde	$\frac{1}{10}$ l.	50 øre	50 øre	52 øre	51 øre
Piskefløde i løst mål	1 l.				410 øre

KONTROLLEN MED MÆLKENS PRODUKTION.

Samtlige besætninger, hvorfra der leveres mælk til kommunerne, undersøges mindst 1 gang hver måned.

Af nedenstående skema vil der fremgå, hvor mange køer, der er undersøgt og hvilke sygdomme, der er påvist.

	Antal besætninger	Antal køer	Yverlidelser	Fejl ved mælken	Pattelidelser	Andre sygdomme	Udsatte ialt
Januar	78	752	55	1	0	0	56
Februar	78	755	15	0	1	0	16
Marts	76	733	26	0	1	0	27
April	76	730	19	0	3	0	22
Maj	77	736	30	2	2	1	35
Juni	77	727	17	0	0	0	17
Juli	77	730	18	3	2	2	25
August	77	724	13	1	1	0	15
September	77	736	8	2	1	0	11
Oktober	77	729	19	1	0	0	20
November	77	735	18	1	1	3	23
December	75	712	18	0	3	0	21
	922	8799	256	11	15	6	288

Ved staldkontrollen er der ved forefundne mangler i de fleste tilfælde givet mundtlige anvisninger. Skriftligt pålæg til leverandørerne er i årets løb givet i følgende tilfælde:

Snævset eller uordentlig stald	2
Snavsede eller uklippede køer	9
Snavsede malkemaskiner	11
Snavsede spande, sier o.l.	15
Mangelfuld afkøling	2
Andre forhold	6

1 besætning blev i årets løb udsat på grund af dårlige hygiejniske forhold og er senere blevet nægtet godkendelse som leverandør af konsummælk.

Samtlige besætninger, hvorfra mælken leveres, er optaget i tuberkuloseregistret.

LABORATORIEUNDERSØGELSE AF LEVERANDØRMÆLKEN.

Prøver af leverandørmælken er af stadsdyrlægen udtaget fra indvejningskarret under indvejningen af mælken om morgene på mejerierne.

Resultatet af undersøgelserne vil fremgå af efterfølgende skema.

UNDERSØGELSE AF LEVERANDØRMÆLKEN.

Tallene øverst til venstre i hver rubrik angiver det samlede antal undersøgte prøver. Undersøgelsesresultaterne er angivet i procent. Tallene i parentes er de tilsvarende tal for 1953.

<u>Reduktionsprøver:</u>	927 (905)	
5 timer og derover	} 1 kl. 2 kl. 3 kl.	63,32 (52,82)
4-5 timer		14,89 (13,70)
2-4 timer		17,80 (24,75)
Under 2 timer		3,99 (8,73)
<u>Kimtællings:</u>	595 (610)	
Under 30.000 kol. pr. ml.		6,22 (5,41)
30.000 - 100.000 kol. pr. ml.		22,52 (27,54)
100.000 - 200.000 kol. pr. ml.		25,04 (20,00)
200.000 - 500.000 kol. pr. ml.		28,40 (28,69)
Over 500.000 kol. pr. ml.		17,82 (18,36)
<u>Colititrering:</u>	927 (905)	
Colibakterier ikke påvist i 1/100 ml. mælk		54,91 (44,97)
Colibakterier påvist i 1/100 ml. mælk		45,09 (55,03)
<u>Katalaseprøve:</u>	927 (905)	
Indtil 7 ml. luftudvikling		79,50 (84,97)
Over 7 ml. luftudvikling		20,50 (15,03)
<u>Hæmolytiske streptococcer:</u>	375 (307)	
0 i 1/100 ml.		78,40 (78,50)
Indtil 1000 pr. ml.		11,20 (12,71)
Over 1000 pr. ml.		10,40 (8,79)
<u>Smudsprøve:</u>	927 (905)	
Smudstal 0		32,69 (33,59)
Smudstal 1 - 2		59,44 (53,48)
Smudstal 3 og derover		7,87 (12,93)
<u>Undersøgelse for smitsom kætning:</u>	302 (308)	
Negativ		99,34 (98,05)
Positiv		0,66 (1,95)

Samtlige leverandørbesætninger var ved årets udgang fri for smitsom kætning.

I leverandørmælkens kvalitet er der sket en glædelig fremgang, således at den tilbagegang, der sporedes sidste år, nu i det væsentlige er genoprettet. Producentmælken kan dog blive meget bedre, og hertil kan mejerierne yde en betydelig hjælp ved ugentlige reduktaseprøver med klækkeligt fradrag i betalingen for mindre god mælk.

Ved undersøgelse for hæmolytiske streptococcer har man ved udbredt vækst på blodpladerne ved udsæd fra mælken fra de enkelte køer søgt at finde frem til det eller de inficerede dyr, som da er blevet udsat for leverancen. Disse er så først blevet frigivet, når blodpladerne har vist sig at være fri for hæm. streptococcer. Man må med længsel se hen til, at den systematiske bekæmpelse af yterbetændelserne kommer i gang, uden hvilken udryddelsen af strptococcerne ikke opnås.

KONTROLLEN MED MÆLKENS FORHANDLING.

Denne kontrol omfatter:

1. Tilsyn med mejerierne, udsalg og vogne.
2. Bakteriologisk driftskontrol med mejerierne.
3. Laboratorieundersøgelse af mælk, fløde m.v.
4. Laboratorieundersøgelse af flasker o.l.

TILSYN MED MEJERIERNE.

Der foretages eftersyn, medens mejeriet er i drift og udtages prøver forskellige steder fra ledninger og maskiner, som mælken passerer. Foranledningen til denne driftskontrol har som regel været, at der ved laboratorieundersøgelserne er påvist fejl ved mejeriets produkter.

LABORATORIEUNDERSØGELSE AF MÆLK OG FLØDE.

Al mælk og fløde, der forhandles i kommunerne skal være varmebehandlet.

Der er af sundhedspolitiet til undersøgelse på laboratoriet indkøbt:

Lavpasteuriseret sødmælk	355 prøver
Skummetmælk	119 prøver
Kørnemælk	188 prøver
Fløde nr. 1	242 prøver
Piskefløde	<u>273 prøver</u>
Ialt	1177 prøver

De vigtigste undersøgelsesresultater er gengivet i den følgende oversigt.

Tallene øverst til venstre i hver rubrik angiver det samlede antal undersøgte prøver. Undersøgelsesresultaterne er angivet i procent. Tallene i parentes er de tilsvarende tal for 1953.

	Lavpast. sødmælk	Skummetmælk
<u>Fedtprocent:</u>	355 (357)	119 (106)
Under - 0,30 pct.		100,00 (99,06)
0,30 - 1,00 pct.		0,00 (0,94)
Over - 1,00 pct.		
Under - 3,30 pct.	1,97 (3,64)	
3,30 - 3,60 pct.	97,47 (94,12)	
Over 3,60 pct.	0,56 (2,24)	
Under 18,00 pct.		
18,00 - 20,00 pct.		
Over 20,00 pct.		
Under 30,00 pct.		
30,00 - 32,00 pct.		
Over 32,00 pct.		
<u>Vægtfylde:</u>	355 (357)	119 (106)
Under 1,028		0,84
1,028 - 1,030	(0,84)	0,00 (0,94)
1,030 - 1,031	(0,56)	0,84
1,031 - 1,035	100,00 (98,60)	10,92 (11,32)
Over 1,035		87,80 (87,74)
<u>Reduktionsprøver:</u>	354 (357)	119 (106)
Over 5 timer	99,72 (98,32)	99,16 (87,74)
4 - 5 timer	(1,40)	0,84 (9,43)
2 - 4 timer	0,28 (0,28)	0,00 (2,83)
0 - 2 timer		
<u>Kimtælling:</u>	354 (357)	119 (106)
Under 30.000 kol.	60,45 (57,42)	47,06 (37,74)
30.000 - 50.000 pr.	25,14 (24,65)	16,81 (16,98)
50.000 - 100.000 ml.	14,41 (17,93)	36,13 (45,28)
<u>Coliundersøgelse:</u>	354 (357)	119 (106)
--- 1/10	75,99 (59,38)	30,25 (14,15)
+-- 1/10	8,47 (21,57)	16,81 (14,15)
++- 1/10	3,39 (7,84)	10,92 (7,55)
+++ 1/10	12,15 (11,21)	42,02 (64,15)
<u>Kontrol med varme-</u> <u>behandlingen:</u>		
<u>A. Storchs prøve:</u>	354 (357)	119 (106)
Reaktion	100,00(100,00)	0,84 (0,94)
Ingen reaktion	0,00	99,16 (99,06)
<u>B. Fosfataseprøve:</u>	354 (357)	
Reaktion	0,28 (0,00)	
Ingen reaktion	99,72(100,00)	

Kørnemælk	Fløde nr. 1	Piskefløde
188 (169) 12,23 (8,88) 65,96 (72,78) 21,81 (18,34)	242 (238) 0,41 (2,10) 97,52 (90,34) 2,07 (7,56)	273 (280) 0,36 (1,79) 89,38 (83,21) 10,26 (15,00)
188 (169) 12,77 (10,06) 35,11 (37,28) 31,91 (37,87) 20,21 (14,79)		
	241 (238) 96,26 (94,12) 1,66 (2,94) 2,08 (1,68) 0,00 (1,26)	272 (280) 88,23 (75,35) 6,25 (12,50) 3,68 (6,07) 1,84 (6,07)
185 (169) 61,08 (40,24) 11,89 (18,34) 27,03 (41,42)	241 (238) 81,74 (66,81) 10,79 (17,23) 7,47 (15,96)	272 (280) 65,07 (35,71) 8,09 (12,86) 26,84 (51,43)
188 (169) 52,13 (30,77) 11,17 (13,61) 7,45 (8,88) 29,25 (46,74)	241 (238) 55,19 (35,71) 13,28 (14,29) 6,64 (13,03) 24,89 (36,97)	272 (280) 47,43 (20,71) 10,29 (6,79) 6,99 (10,36) 35,29 (62,14)
138 (169) 100,00(100,00)	241 (238) 1,24 (0,42) 98,76 (99,58)	272 (280) 100,00(100,00)

Hvad der er sagt om producentmælken, gælder i endnu højere grad for handelsmælken, idet der er sket en meget betydelig fremgang i de forskellige mælke- og flødesorters kvalitet. Her gælder det dog også, at det kan blive meget bedre.

Bedringen af resultaterne ved undersøgelsen for colibakterier er meget mærkbar, men også her gælder det, at det kan blive bedre. Det er et enkelt mejeri, hvor resultaterne er altfor svingende og usikre, der bevirker, at det samlede resultat ikke er meget bedre.

Ved fosfataseprøven viste det sig, at den lavpasteuriserede mælk fra et mejeri en dag ikke var tilstrækkeligt opvarmet. Til alt held var prøven taget fra den mælk, der var indvejet og behandlet samme dag og skulle sælges den påfølgende dag. Mælken blev derfor beordret tømt ud af flaskerne og underkastet den lovbefalede opvarmning, således at salget af den ulovlige mælk blev undgået.

UNDERSØGELSE AF MÆLKEFLASKER.

Der er til konstatering af mælke- og flødeflaskers renlighedstilstand på mejerierne udtaget 108 rensede flasker.

Resultatet var:

72,22 % af flaskerne var sterile.

5,56 % af flaskerne var godt rensed.

11,11 % af flaskerne var mindre godt rensed.

11,11 % af flaskerne var dårligt rensed.

Der har i det forløbne år ikke været modtaget klager over snavsede mælkeflasker. Som det også fremgår af undersøgelserne, er der sket en mærkbar fremgang i flaskernes renhed, idet 72 % af de undersøgte flasker var sterile imod 55 % i 1953. Der kan og bør dog opnås endnu bedre resultater. Det er fortrinsvis de små flødeflasker, der er blandt de "dårligt rensede". Man må stadigvæk indtrængende anmode publikum om at skylle flaskerne omhyggeligt inden tilbageleveringen og ikke bruge disse til påfyldning med ting, der vanskeligt lader sig fjerne.

Foruden den her omtalte virksomhed, har stadsdyrlægen virket som konsulent for sundhedskommissionerne og politiet.

For politimesteren er undersøgt prøver af standardmælk og -fløde, udtaget på samtlige mejerier i 8. politikreds. Beretning om undersøgelsernes resultat er tilsendt politimesteren.

Fra 1. oktober 1951 er laboratoriet i henhold til indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse af 12. marts 1951 om kontrol med stassaniseret, lavpasteuriseret og langtigspasteuriseret mælk autoriseret til at udføre denne kontrol med mælk fra mejerier indenfor 8. politikreds.

Resultaterne af de udførte prøver er sendt til vedkommende sundhedskommissioner.

Frederikssund i april 1955.

A. P. Andersen